DECIZIA (UE) 2025/2630 A COMISIEI

din 16 decembrie 2025

privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general și de abrogare a Deciziei 2012/21/UE

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 106 alineatul (3),

întrucât:

(1) Articolul 14 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („tratatul”) prevede, fără a aduce atingere articolelor 93, 106 și 107 din tratat, că Uniunea are obligația de a-și utiliza competențele în așa fel încât să se asigure că serviciile de interes economic general („SIEG”) funcționează pe baza principiilor și în condiții care să le permită îndeplinirea misiunilor lor.

(2) Pentru ca anumite SIEG să funcționeze pe baza principiilor și în condiții care să le permită îndeplinirea misiunilor lor, este posibil să fie nevoie de sprijin financiar din partea statului pentru a acoperi parțial sau integral costurile specifice ce rezultă din obligațiile de serviciu public. În conformitate cu articolul 345 din tratat, este irelevant dacă astfel de SIEG sunt prestate de întreprinderi publice sau private.

(3) Articolul 106 alineatul (2) din tratat stabilește că întreprinderile care au sarcina de a gestiona SIEG sau care prezintă caracter de monopol fiscal se supun normelor tratatului, în special normelor în materie de concurență, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii care le-a fost încredințată. Totuși, acest lucru nu trebuie să afecteze dezvoltarea schimburilor comerciale într-o măsură care contravine intereselor Uniunii.

(4) În hotărârea pronunțată în cauza *Altmark* ([1]), Curtea de Justiție a hotărât că o compensație pentru obligația de serviciu public nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 din tratat, cu condiția îndeplinirii a patru criterii cumulative. În primul rând, întreprinderea beneficiară trebuie să aibă efectiv obligații de serviciu public de îndeplinit, iar obligațiile respective trebuie definite în mod clar. În al doilea rând, parametrii pe baza cărora se calculează compensația trebuie stabiliți în prealabil, în mod obiectiv și transparent. În al treilea rând, compensația nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru acoperirea integrală sau parțială a costurilor ocazionate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, luând în considerare veniturile rezultate, precum și un profit rezonabil. În al patrulea rând, atunci când, într-un caz concret, întreprinderea care urmează să îndeplinească obligații de serviciu public nu este aleasă în temeiul unei proceduri de achiziții publice care să permită selectarea ofertantului care este capabil să furnizeze aceste servicii la cel mai mic cost pentru comunitate, nivelul compensației necesare trebuie să fie determinat pe baza unei analize a costurilor pe care le-ar fi suportat o întreprindere tipică, bine gestionată și dotată corespunzător cu mijloacele adecvate.

(5) În cazul în care nu sunt îndeplinite aceste patru criterii, iar condițiile generale de aplicare a articolului 107 alineatul (1) din tratat sunt îndeplinite, compensația pentru obligația de serviciu public constituie ajutor de stat și este supusă dispozițiilor articolelor 93, 106, 107 și 108 din tratat.

(6) În afara prezentei decizii, trei instrumente sunt relevante pentru aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul compensațiilor acordate pentru prestarea de SIEG:

(a) Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general ([2]) clarifică aplicarea articolului 107 din tratat și a celor patru criterii stabilite în hotărârea Altmark cu privire la o astfel de compensație;

([1]) Cauza C-280/00, Altmark Trans GmbH și Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellshaft, EU:C:2003:415.

([2]) Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general (JO C 8, 11.1.2012, p. 4).

(b) Regulamentul (UE) 2023/2832 al Comisiei privind aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat în cazul ajutoarelor *de minimis* acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general ([3]) stabilește anumite condiții, inclusiv referitoare la valoarea compensației, în baza cărora se consideră că aceste compensații pentru obligația de serviciu public nu îndeplinesc toate criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1);

(c) un cadru pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public ([4]), care precizează modul în care Comisia va analiza cazurile care nu sunt acoperite de prezenta decizie și care, prin urmare, trebuie să fie notificate Comisiei.

(7) Decizia 2012/21/UE a Comisiei ([5]) precizează înțelesul și aria de cuprindere a exceptării prevăzute la articolul 106 alineatul (2) din tratat și stabilește norme în baza cărora să se poată monitoriza eficient îndeplinirea criteriilor prevăzute în dispozițiile menționate. În lumina experienței dobândite în cursul aplicării Deciziei 2012/21/UE, a modificărilor condițiilor economice, în special în legătură cu criza locuințelor, și a evoluțiilor pieței, este necesar să se revizuiască normele prevăzute în decizia respectivă.

(8) Decizia 2012/21/UE ar trebui prin urmare abrogată și înlocuită de prezenta decizie, care stabilește condițiile în care ajutoarele de stat sub formă de compensații pentru prestarea unui SIEG sunt exceptate de la respectarea obligației de notificare prealabilă prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat atunci când pot fi considerate compatibile cu articolul 106 alineatul (2) din tratat.

(9) Ajutoarele de stat sub formă de compensații pentru prestarea unui SIEG pot fi considerate compatibile doar în cazul în care sunt acordate pentru a se asigura prestarea SIEG, astfel cum se menționează la articolul 106 alineatul (2) din tratat. Este clar din jurisprudență ([6]) că, în absența unor norme sectoriale ale Uniunii în acest domeniu, statele membre beneficiază de o largă marjă de apreciere în ceea ce privește definirea serviciilor care ar putea fi clasificate ca SIEG. Așadar, sarcina Comisiei constă în a se asigura că nu există nicio eroare vădită în ceea ce privește definirea SIEG.

(10) Dacă sunt întrunite anumite condiții, compensațiile cu valoare redusă acordate întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea de SIEG nu afectează dezvoltarea schimburilor comerciale și concurența într-o măsură care să contravină intereselor Uniunii. Pentru identificarea beneficiarului ajutorului în prezenta decizie, ar trebui să se aplice noțiunea de „întreprindere unică”, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2023/2832 al Comisiei ([7]). Prin urmare, dacă sunt îndeplinite anumite condiții, nu ar trebui să fie necesară notificarea unui ajutor de stat individual în cazul unei compensații a cărei valoare este inferioară unei valori anuale specificate. De asemenea, este necesar să se majoreze pragul general de compensare pentru a reflecta evoluția inflației de la adoptarea Deciziei 2012/21/UE.

(11) Unei întreprinderi i se poate încredința prestarea mai multor SIEG și aceasta poate primi o compensație care nu trebuie nu depășească pragul general de compensare pentru fiecare SIEG care i-a fost încredințat. Același lucru este valabil și în cazul în care unei întreprinderi i se încredințează în comun sau individual prestarea unui SIEG de către mai multe state membre. Prin urmare, întreprinderea căreia i-a fost încredințată prestarea de SIEG ar trebui să poată primi de la fiecare stat membru în care este prestat serviciul respectiv o compensație care să nu depășească pragul general de compensare.

([3]) Regulamentul (UE) 2023/2832 al Comisiei din 13 decembrie 2023 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor *de minimis* acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general (JO L, 2023/2832, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj).

([4]) Comunicarea Comisiei „Cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public” (JO C 8, 11.1.2012, p. 15).

([5]) Decizia 2012/21/UE a Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general (JO L 7, 11.1.2012, p. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/21(1)/oj).

([6]) Cauza C-280/00, Altmark Trans GmbH și Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellshaft, ECLI:EU:C:2003:415.

([7]) Regulamentul (UE) 2023/2832 al Comisiei din 13 decembrie 2023 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor *de minimis* acordate întreprinderilor care prestează servicii de interes economic general (JO L, 2023/2832, 15.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj).

(12) Spitalele și întreprinderile cu atribuții în domeniul serviciilor sociale, inclusiv atunci când sunt organizate ca entități non-profit ([8]), cărora le-a fost încredințată prestarea unor servicii de interes economic general prezintă caracteristici specifice de care trebuie să se țină seama. În special, ar trebui să se țină seama de faptul că, în condițiile economice actuale, serviciile sociale pot avea nevoie de ajutoare a căror valoare depășește pragul general de compensare stabilit în prezenta decizie pentru a compensa costurile de serviciu public, iar acordarea unei compensații mai mari pentru serviciile sociale nu generează neapărat un risc mai ridicat de denaturare a concurenței. În consecință, întreprinderile care prestează servicii sociale ar trebui să beneficieze, la rândul lor, de exceptarea de la obligația de notificare prevăzută în prezenta decizie, chiar dacă valoarea compensației pe care o primesc depășește pragul general de compensare. Exceptarea de la obligația de notificare ar trebui să se aplice și în cazul spitalelor care prestează servicii de asistență medicală, inclusiv, după caz, servicii de urgență și servicii auxiliare legate direct de activitățile lor principale, în special în domeniul cercetării medicale. Pentru a putea beneficia de exceptarea de la obligația de notificare, serviciile sociale ar trebui să fie definite în mod clar și să abordeze nevoile sociale în domeniile asistenței medicale și îngrijirii pe termen lung, îngrijirii copiilor, accesului și reintegrării pe piața muncii și îngrijirii și incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile. Acestea includ servicii care sprijină viața independentă și incluziunea în comunitate a persoanelor cu handicap, de exemplu servicii de asistență personală, centre pentru viață independentă, servicii bazate pe tehnologii asistive, servicii de reabilitare și adaptare.

(13) Din aceleași motive, compensația pentru prestarea de SIEG în materie de locuințe sociale pentru gospodăriile defavorizate sau pentru grupurile mai puțin favorizate din punct de vedere social, inclusiv pentru persoanele fără adăpost, care, din cauza constrângerilor legate de solvabilitate, nu pot avea acces la locuințe în condițiile pieței, poate fi exceptată de la obligația de notificare chiar dacă depășește pragul general de compensare. Compensația pentru serviciile de locuințe sociale ar trebui să poată acoperi, printre altele, costurile de investiții pentru construirea de clădiri noi, inclusiv pentru achiziționarea de terenuri, de apartamente sau clădiri existente în vederea transformării sau renovării lor, pentru transformarea sau renovarea apartamentelor sau clădirilor existente (sau a elementelor individuale ale clădirilor ([9])), costurile asigurării respectării cerințelor de accesibilitate pentru persoanele în vârstă sau persoanele cu handicap, costurile asigurării respectării standardelor de mediu, costurile adaptării în vederea asigurării rezilienței climatice, precum și costurile de exploatare, dacă acestea sunt necesare pentru prestarea serviciului.

(14) De la adoptarea Deciziei 2012/21/UE, accesibilitatea locuințelor din punctul de vedere al prețului a devenit o problemă importantă în multe state membre, afectând nu numai gospodăriile defavorizate sau grupurile mai puțin favorizate din punct de vedere social, ci și grupurile cu venituri medii, în condițiile în care un număr tot mai mare de persoane se confruntă cu dificultăți în a avea o locuință de calitate la un preț accesibil. Problemele legate de locuințe pot fi deosebit de acute în anumite locuri, cum ar fi marile orașele sau orașele turistice în care cererea de locuințe e ridicată, centrele urbane și economice cu o creștere rapidă, regiunile ultraperiferice îndepărtate și regiunile izolate. Prin urmare, este necesar să se ia măsuri pentru a se asigura o mai mare disponibilitate a locuințelor, prin închirierea de locuințe sau deținerea de locuințe, la prețuri accesibile, pentru a se atenua presiunea de pe piețele locale ale locuințelor. Pentru a facilita inițiativele publice care sprijină punerea la dispoziție de locuințe la prețuri accesibile, este oportun să se stabilească condiții specifice în baza cărora SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile să fie exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat.

(15) Deși gospodăriile defavorizate sau grupurile mai puțin favorizate din punct de vedere social, inclusiv persoanele fără adăpost, pot beneficia de SIEG în materie de locuințe sociale, astfel de SIEG pot include, într-o proporție limitată, și gospodării care nu sunt defavorizate, astfel încât să se prevină concentrarea spațială a sărăciei.

([8]) Definiția „entității non-profit” prevăzută în Regulamentul (UE) 2023/2832 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat este, de asemenea, aplicabilă în contextul punerii în aplicare a prezentei decizii.

([9]) În conformitate cu articolul 2 punctul 17 din Directiva (UE) 2024/1275 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind performanța energetică a clădirilor (JO L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj), „element al clădirii” înseamnă un sistem tehnic al clădirii sau un element al anvelopei clădirii. În conformitate cu articolul 2 punctul 6 din directiva respectivă, termenul „sistem tehnic al clădirii” înseamnă echipamente tehnice ale unei clădiri sau ale unei unități de clădire pentru încălzirea spațiului, răcirea spațiului, ventilare, apă caldă menajeră, iluminat încorporat, automatizarea și controlul clădirii, generarea la fața locului de energie din surse regenerabile și stocarea energiei sau o combinație a acestora, inclusiv acele sisteme care folosesc energie din surse regenerabile. În conformitate cu articolul 2 punctul 15 din directiva respectivă, „anvelopă a clădirii” înseamnă elementele integrate ale unei clădiri care separă interiorul acesteia de mediul exterior.

(16) Atunci când trebuie să ofere locuințe în principal gospodăriilor care nu sunt defavorizate, statele membre pot institui SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile de care să beneficieze în primul rând gospodăriile care nu pot avea acces la locuințe la prețuri accesibile din cauza condițiilor de pe piețele relevante, dar care nu sunt defavorizate. Cu toate acestea, SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile pot include în continuare un anumit procent de gospodării defavorizate. Beneficiarii SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile ar trebui să fie stabiliți luând în considerare în primul rând veniturile gospodăriilor raportate la prețurile de pe piața locuințelor și componența gospodăriilor, eventual în combinație și cu alți factori. De exemplu, nevoia de locuințe la prețuri accesibile ar putea scădea dacă membrii gospodăriilor ar fi proprietari sau coproprietari de bunuri imobiliare locative. Statele membre ar trebui, de asemenea, să fie în măsură să furnizeze locuințe la prețuri accesibile cu prioritate persoanelor susceptibile să întâmpine dificultăți în a avea acces la piețele locuințelor, inclusiv, de exemplu, persoanelor care îndeplinesc un rol esențial în societate, persoanelor cu handicap, persoanelor în vârstă, studenților ori părinților unici susținători ai familiei monoparentale.

(17) În plus, statele membre ar trebui să fie în măsură să promoveze ideea unor cartiere incluzive prin modele de locuințe, cum ar fi noul Bauhaus european ([10]), care să acorde prioritate accesului la locuințe cu chirii subvenționate pe baza unor obiective de mixitate socială, și prin modele care combină locuințele cu chirii subvenționate (locuințe sociale sau la prețuri accesibile) cu locuințele în condițiile pieței, precum și prin asigurarea faptului că mediul locativ și cartierele sunt accesibile pentru incluziunea persoanelor cu handicap.

(18) Pentru a putea aborda în mod eficace criza locuințelor, este posibil să fie de multe ori nevoie ca SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile să beneficieze de un ajutor a cărui valoare depășește pragul general de compensare prevăzut în prezenta decizie pentru a compensa costurile de serviciu public. Într-adevăr, pentru a reduce decalajul dintre cerere și ofertă în următoarea decadă, Comisia Europeană ([11]) estimează că Europa va trebui să adauge aproximativ 650 000 de locuințe pe an la cele 1,6 milioane de locuințe construite în prezent. Furnizarea acestor unități locative suplimentare ar urma să coste aproximativ 153 de miliarde EUR anual. Investițiile importante în locuințele la prețuri accesibile nu generează neapărat riscuri semnificative de denaturare a concurenței. Prin urmare, compensația pentru prestarea de SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile pentru gospodăriile care nu reușesc să aibă acces la locuințe la prețuri accesibile ar trebui să fie exceptată de la obligația de notificare, chiar dacă depășește pragul general de compensare, cu condiția instituirii unor garanții suficiente, prevăzute în prezenta decizie și anexa la aceasta, pentru a se limita denaturările concurenței.

(19) Compensația pentru prestarea de SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile nu ar trebui să ducă la interferențe nejustificate în condițiile normale de piață, ceea ce ar putea descuraja investițiile private și ar putea denatura în mod semnificativ concurența. În același timp, este important ca gospodăriile cele mai vulnerabile să poată beneficia în continuare de SIEG în materie de locuințe sociale. Prin urmare, atunci când concep SIEG în materie de locuințe sociale și SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile, statele membre ar trebui să respecte un set specific de cerințe.

(20) Statele membre ar trebui să fie capabile să măsoare accesibilitatea locuințelor din punctul de vedere al prețului cu ajutorul mai multor indicatori, cum ar fi raportul dintre nivelul chiriei și nivelul veniturilor ([12]), raportul dintre ipotecă și venituri ([13]), raportul dintre prețul locuinței și venituri ([14]), rata costurilor suplimentare pentru locuințe sau numărul de ani de venit necesari pentru a cumpăra o locuință ([15]). Valorile de referință ale acestor indicatori, care identifică situațiile în care persoanele nu reușesc să aibă acces la locuințe la prețuri accesibile, la nivel național, regional sau local, ar trebui stabilite de statele membre. Atunci când se stabilește accesibilitatea unei locuințe din punctul de vedere al prețurilor, ar trebui avute în vedere cheltuielile cu energia. Statele membre ar trebui să poată demonstra că nevoile de locuințe la prețuri accesibile au fost identificate pe baza acestor indicatori.

([10]) Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Noul Bauhaus european – de la viziune la punere în aplicare [COM(2025) 1026] și Propunerea de recomandare a Consiliului privind noul Bauhaus european [COM(2025) 1027].

([11]) Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – Planul european privind locuințele la prețuri accesibile [COM(2025) 1025].

([12]) Proporția din venitul lunar brut al unei gospodării reprezentată de plata chiriei.

([13]) Proporția din venitul lunar brut al unei gospodării necesară pentru acoperirea plăților ipotecare lunare medii.

([14]) Raportul dintre prețurile mediane ale locuințelor și venitul anual median al gospodăriilor dintr-o anumită zonă.

([15]) Numărul de ani de venit brut al gospodăriei necesar pentru achiziționarea unei locuințe obișnuite la prețurile curente ale pieței.

(21) Compensațiile pentru SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile ar trebui, în principiu, să se concentreze asupra costurilor de investiții pentru construirea de clădiri noi, inclusiv pentru achiziționarea de terenuri, achiziționarea de apartamente sau clădiri existente în vederea transformării sau renovării lor, pentru transformarea sau renovarea apartamentelor sau clădirilor existente (sau a elementelor individuale ale clădirilor respective), asupra costurilor asigurării respectării cerințelor de accesibilitate pentru persoanele în vârstă sau persoanele cu handicap, a costurilor asigurării respectării standardelor de mediu și a costurilor adaptării în vederea rezilienței climatice, inclusiv în vederea rezilienței în domeniul apei. În cazul în care acest lucru este necesar pentru prestarea serviciului, compensația respectivă poate include și costurile de exploatare.

(22) Pentru a se evita utilizarea abuzivă a locuințelor la prețuri accesibile, de exemplu ca reședințe secundare sau ca locuințe închiriate pe termen scurt, statele membre ar trebui să se asigure că locuințele respective sunt utilizate și vor fi în continuare utilizate în scopul corespunzător.

(23) Prețurile pentru SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile trebuie să se încadreze într-un interval care să asigure caracterul accesibil din punctul de vedere al prețurilor al locuințelor, fără să depășească însă acest obiectiv, astfel încât să se evite denaturarea nejustificată a concurenței. Statele membre pot, de asemenea, să țină cont de cheltuielile cu energia și de alte cheltuieli legate de locuință atunci când stabilesc prețurile pentru locuințele la prețurile accesibile pentru a reflecta povara financiară totală suportată de gospodării.

(24) Pentru a se asigura că SIEG în materie de locuințe sociale și de locuințe la prețuri accesibile sunt adaptate la nevoile gospodăriilor, statele membre ar trebui să aplice criterii minime de calitate, de mediu și de accesibilitate pentru aceste servicii. Printre aceste criterii se numără, de exemplu, accesibilitatea pentru persoanele cu handicap și persoanele în vârstă, reziliența la schimbările climatice, suprafața minimă, încălzirea și răcirea, ventilația, performanța energetică, instalațiile sanitare și alimentarea cu apă, stabilitatea construcției clădirii și protecția împotriva incendiilor, precum și gradul de pregătire a clădirii pentru tranziția la serviciile în bandă largă. Statele membre pot ține seama, de asemenea, de accesibilitatea, inclusiv pentru persoanele cu handicap, a transportului la prețuri accesibile către servicii esențiale, cum ar fi serviciile de asistență medicală, de învățământ și cele financiare, atunci când stabilesc locațiile pentru proiectele de construcție de locuințe sociale și la prețuri accesibile.

(25) Pentru a menține concurența pe segmentul pieței locuințelor la prețuri accesibile, SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile ar trebui să fie deschise în condiții de egalitate pentru toți participanții la piață capabili să furnizeze astfel de servicii.

(26) Clădirile de locuințe sociale sau la prețuri accesibile subvenționate în cadrul SIEG ar trebui să își păstreze desemnarea de locuințe sociale sau la prețuri accesibile pentru o perioadă suficient de lungă de timp, respectiv timp de cel puțin 20 de ani, astfel încât să se descurajeze comportamentele speculative. În același timp, în circumstanțe specifice justificate în mod corespunzător, cum ar fi furnizarea de cazare temporară în cazul unor fenomene meteorologice și climatice extreme sau al altor dezastre naturale, pot fi justificate schemele de ajutoare de exploatare sau schemele de investiții care beneficiază de un sprijin public redus ori schemele cu o durată mai scurtă. În plus, este justificat să fie exceptați de la această obligație de respectare a unei durate minime de 20 ani furnizorii de SIEG în materie de locuințe sociale și la prețuri accesibile ale căror activități se limitează în esență la furnizarea SIEG respective, eventual cu venituri comerciale anuale care nu depășesc 5 % din veniturile anuale totale obținute pe durata perioadei de încredințare, care pot fi considerate accesorii față de SIEG, și care sunt obligați din punct de vedere juridic să își reinvestească toate profiturile în furnizarea serviciului respectiv. Scopul acestei exceptări este de a permite acestor furnizori de SIEG în materie de locuințe să vândă unități locative sociale sau la prețuri accesibile pentru a reinvesti în locuințe sociale sau la prețuri accesibile mai potrivite atunci când acest lucru de dovedește necesar. Atunci când aplică această exceptare, statele membre ar trebui să se asigure că veniturile comerciale obținute au în continuare statut de venituri accesorii, de exemplu prin verificări inopinate, în special în cazul unei suspiciuni de abuz.

(27) Un medicament critic este un medicament care, din cauza faptului că nu este disponibil pe piață într-o cantitate suficientă, afectează grav sau riscă să afecteze grav sănătatea pacienților. Lanțul de aprovizionare al anumitor medicamente critice poate fi afectat de riscuri și deficiențe care pot compromite aprovizionarea continuă cu medicamente critice a pacienților din Uniune, în special în situații de criză, cum ar fi o pandemie. Astfel de riscuri și deficiențe ar putea justifica o intervenție publică țintită, inclusiv acordarea de finanțare, în special în capacitățile de producție de medicamente critice, de substanțe active pentru acestea și de alte materii prime importante. Atunci când, la nivelul Uniunii sau la nivelul unuia sau mai multor state membre, este identificată, prin intermediul unei evaluări a vulnerabilității, o disfuncționalitate a pieței în ceea ce privește securitatea aprovizionării cu un anumit medicament critic, toate statele membre sau o parte dintre acestea ar trebui să poată alege să încredințeze operatorilor obligații specifice de serviciu public pentru a spori securitatea aprovizionării cu astfel de medicamente critice. Compensația pentru SIEG în materie de medicamente critice care este sub pragul general de compensare ar trebui, prin urmare, să fie exceptată de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat.

(28) Articolul 93 din tratat constituie o *lex specialis* cu privire la articolul 106 alineatul (2) din tratat. Articolul 93 stabilește normele aplicabile compensației pentru obligația de serviciu public în sectorul transportului terestru. În ceea ce privește transportul de persoane, articolul 93 este pus în aplicare prin Regulamentul (CE) nr. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului ([16]), care stabilește normele aplicabile compensației pentru obligațiile de serviciu public în transportul public de călători. Aplicarea Regulamentului (CE) nr. 1370/2007 în ceea ce privește traficul de călători pe căile navigabile interioare este la latitudinea statelor membre. Regulamentul (CE) nr. 1370/2007 exceptează de la notificare, în temeiul articolului 108 alineatul (3) din tratat, toate compensațiile acordate în sectorul transportului terestru care îndeplinesc condițiile prevăzute de acest regulament. În ceea ce privește transportul de mărfuri, Comunicarea Comisiei intitulată „*Orientări privind ajutoarele de stat pentru transportul terestru și multimodal*”, care stabilește condițiile în care ajutoarele de stat care reprezintă compensarea anumitor obligații inerente noțiunii de serviciu public în sectorul transportului feroviar de marfă pot fi considerate compatibile cu piața internă în temeiul articolului 93 din tratat, oferă o interpretare a articolului respectiv. În conformitate cu hotărârea în cauza Altmark, compensațiile acordate în sectorul transportului terestru care nu respectă dispozițiile articolului 93 din tratat nu pot fi declarate compatibile cu tratatul în temeiul articolului 106 alineatul (2) din tratat sau în baza oricărei alte dispoziții din tratat. În consecință, prezenta decizie nu ar trebui să se aplice sectorului transportului terestru.

(29) Spre deosebire de transportul terestru, sectoarele transportului maritim și aerian intră în domeniul de aplicare al articolului 106 alineatul (2) din tratat. Anumite norme aplicabile compensației pentru obligația de serviciu public în sectoarele transportului aerian și maritim se regăsesc în Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului ([17]) și în Regulamentul (CEE) nr. 3577/92 al Consiliului ([18]). Cu toate acestea, spre deosebire de Regulamentul (CE) nr. 1370/2007, regulamentele respective nu se referă la compatibilitatea elementelor susceptibile de a constitui ajutoare de stat și nici nu prevăd exceptarea de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat. Prin urmare, prezenta decizie ar trebui să se aplice compensației pentru obligația de serviciu public în sectoarele transportului aerian și maritim cu condiția ca, pe lângă îndeplinirea condițiilor prevăzute în prezenta decizie, respectiva compensație să respecte și normele sectoriale prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 și în Regulamentul (CEE) nr. 3577/92, după caz.

(30) În cazurile specifice ale compensațiilor pentru obligația de serviciu public acordate pentru legăturile aeriene sau maritime spre insule și pentru aeroporturi și porturi care constituie SIEG în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din tratat, este necesar să se prevadă praguri bazate pe numărul mediu anual de călători. În plus, atunci când legăturile maritime spre insule includ traficul de marfă, este necesar să se prevadă praguri bazate pe un volum mediu anual de marfă, care urmează să fie stabilit pe baza raportului obișnuit dintre numărul maxim de călători autorizat și capacitatea vehiculului. Astfel de praguri reflectă realitatea economică a acestor activități și caracterul lor de SIEG. În plus, din experiența dobândită în cursul aplicării Orientărilor din 2014 privind sectorul aviației ([19]) rezultă că, de multe ori, chiar și aeroporturile cu un trafic anual de călători de peste 200 000 de călători continuă să nu fie rentabile. Pentru a reflecta această realitate economică, este oportun să se majoreze pragul referitor la numărul de călători stabilit în Decizia 2012/21/UE de la 200 000 de călători la 500 000 de călători. În cele din urmă, ținând seama de rolul porturilor, în special pentru regiunile insulare și ultraperiferice, pragul actual ar trebui majorat de la 300 000 de călători la 400 000 de călători. Porturile din regiunile ultraperiferice, care au un rol esențial pentru conectivitate ca urmare a distanței lor geografice față de continentul statului membru respectiv, ar trebui să beneficieze de exceptarea de la obligația de notificare indiferent de traficul anual de călători sau de marfă.

(31) Gradul în care o anumită măsură de compensare afectează schimburile comerciale și concurența depinde nu numai de valoarea medie anuală a compensației primite pe an și de sectorul în cauză, ci și de durata totală a perioadei de încredințare a SIEG. Cu excepția cazului în care stabilirea unei perioade mai lungi este justificată de necesitatea de a se efectua o investiție semnificativă, de exemplu în domeniul locuințelor sociale sau la prețuri accesibile, în care investițiile sunt în general amortizate într-o perioadă care depășește 20 de ani, aplicarea prezentei decizii ar trebui să fie limitată la perioade de încredințare care să nu depășească zece ani.

([16]) Regulamentul (CE) nr. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1191/69 și nr. 1107/70 ale Consiliului (JO L 315, 3.12.2007, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/1370/oj).

([17]) Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 septembrie 2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate (reformare) (JO L 293, 31.10.2008, p. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj).

([18]) A se vedea Regulamentul (CEE) nr. 3577/92 al Consiliului din 7 decembrie 1992 de aplicare a principiului liberei circulații a serviciilor la transporturile maritime în interiorul statelor membre (cabotaj maritim) („Regulamentul privind cabotajul maritim”) (JO L 364, 12.12.1992, p. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1992/3577/oj).

([19]) Comunicarea Comisiei – Orientări privind ajutoarele de stat destinate aeroporturilor și companiilor aeriene (JO C 99, 4.4.2014, p. 3).

(32) În vederea aplicării articolului 106 alineatul (2) din tratat, trebuie ca întreprinderii în cauză să i se fi încredințat în mod expres de către statul membru prestarea unui anumit SIEG.

(33) Pentru a se asigura îndeplinirea criteriilor prevăzute la articolul 106 alineatul (2) din tratat, este necesară stabilirea unor condiții și criterii mai precise care să trebuiască să fie îndeplinite în legătură cu încredințarea prestării unui SIEG. Valoarea compensației poate fi calculată și verificată în mod corespunzător numai dacă obligațiile de serviciu public care le revin întreprinderilor și eventualele obligații care îi revin statului sunt stabilite în mod clar în unul sau mai multe acte întocmite de autoritățile publice competente din statul membru în cauză. Forma actului poate să difere de la un stat membru la altul, dar acesta trebuie să precizeze cel puțin întreprinderile în cauză, conținutul și durata exactă, precum și, după caz, teritoriul vizat de obligațiile de serviciu public încredințate și eventualele drepturi exclusive sau speciale acordate și trebuie să descrie mecanismul de compensare și parametrii aplicați pentru a se stabili valoarea compensației și pentru a se evita și a se recupera eventualele supracompensații.

(34) Pentru a se evita denaturarea nejustificată a concurenței, compensația nu trebuie să depășească ceea ce este necesar pentru acoperirea costurilor nete suportate de întreprindere pentru prestarea serviciului, inclusiv un profit rezonabil.

(35) Costul net care trebuie avut în vedere ar trebui calculat ca diferența dintre costurile suportate pentru prestarea SIEG și veniturile obținute din prestarea SIEG sau ca diferența dintre costul net suportat de întreprindere cu îndeplinirea obligației de serviciu public și costul net sau profitul obținut fără îndeplinirea obligației de serviciu public. În special, dacă obligația de serviciu public duce la o scădere a veniturilor, de exemplu ca urmare a tarifelor reglementate, însă nu afectează costurile, ar trebui să fie posibil să se determine costul net suportat pentru prestarea obligației de serviciu public pe baza veniturilor nerealizate. Pentru a se evita orice denaturări nejustificate ale concurenței, ar trebui să se țină seama, pentru calcularea valorii compensației, de toate veniturile obținute din prestarea SIEG, și anume de toate veniturile pe care furnizorul nu le-ar fi obținut dacă nu i-ar fi fost încredințată obligația de SIEG. În cazul în care întreprinderea în cauză deține drepturi speciale sau exclusive asociate altor activități decât SIEG pentru care se acordă ajutorul, care generează profituri ce depășesc profitul rezonabil sau beneficiază de alte avantaje oferite de stat, aceste profituri sau beneficii ar trebui incluse în veniturile sale, indiferent de clasificarea acestora în sensul articolului 107 din tratat.

(36) Pentru a controla eventualele subvenții încrucișate între servicii, atunci când o întreprindere desfășoară atât activități care intră în sfera SIEG, cât și activități care nu intră în sfera SIEG, contabilitatea sa internă ar trebui să prezinte costurile și veniturile aferente SIEG separat de cele aferente altor servicii, precum și parametrii de alocare a costurilor și a veniturilor.

(37) Compensația care depășește ceea ce este necesar pentru acoperirea costurilor nete suportate de întreprinderea în cauză pentru prestarea SIEG ar trebui să constituie ajutor de stat incompatibil, care ar trebui rambursat statului cu plata unor penalități. Compensația acordată pentru prestarea unui SIEG, dar folosită în realitate de întreprinderea în cauză pentru a presta servicii pe o altă piață, în alte scopuri decât cele stabilite prin actul de încredințare, nu este necesară pentru prestarea SIEG și, prin urmare, poate constitui, la rândul său, ajutor de stat incompatibil, care ar trebui rambursat statului cu plata unor penalități.

(38) Profitul obținut de furnizorul serviciului care nu depășește rata de swap relevantă plus 100 de puncte de bază nu ar trebui considerat nerezonabil. În acest context, rata de swap relevantă este considerată drept o rată de rentabilitate adecvată în cazul unei investiții fără riscuri. Prima de 100 de puncte de bază are, printre altele, scopul de a compensa riscul de lichiditate legat de investirea de capital în vederea prestării serviciului pe durata perioadei de încredințare.

(39) În cazurile în care furnizorul serviciului nu suportă un risc comercial major, de exemplu pentru că îi sunt compensate integral costurile aferente prestării serviciului, profiturile care depășesc valoarea de referință a ratei de swap relevante plus 100 de puncte de bază nu ar trebui considerate rezonabile.

(40) În cazul în care, din cauza unor circumstanțe specifice, nu este adecvat să se utilizeze rata de rentabilitate a capitalului, statele membre ar trebui să se poată baza pe alți indicatori ai nivelului profitului pentru a stabili ce ar trebui să fie considerat un profit rezonabil, de exemplu rentabilitatea medie a capitalurilor proprii, rentabilitatea capitalului angajat, rentabilitatea activelor sau rentabilitatea vânzărilor.

(41) Pentru a stabili ce constituie un profit rezonabil, statele membre ar trebui să poată introduce criterii de stimulare legate cu precădere de calitatea serviciului prestat și de creșterea eficienței productivității. Creșterea eficienței nu ar trebui să diminueze calitatea serviciului prestat. De exemplu, statele membre ar trebui să poată stabili în actul de încredințare obiective privind eficiența productivității, astfel încât nivelul compensației să depindă de măsura în care au fost atinse obiectivele fixate în materie de eficiență a productivității. Actul de încredințare poate prevedea ca, în cazul în care întreprinderea nu își îndeplinește obiectivele, valoarea compensației să fie redusă prin aplicarea unei formule de calcul specificate în actul respectiv, iar, în cazul în care întreprinderea depășește obiectivele stabilite, compensația să poată fi majorată prin aplicarea unei formule specificate în actul de încredințare. Orice recompense legate de creșterea eficienței productivității ar trebui stabilite la un nivel care să permită o repartizare echilibrată a creșterii respective între întreprinderi și statul membru și/sau utilizatori.

(42) Din experiența dobândită în cursul aplicării Deciziei 2012/21/UE, rezultă că obligația de a efectua controale *ex post* pentru a identifica eventualele cazuri de supracompensare ar trebui să fie ajustată pentru a se reduce sarcina administrativă pentru statele membre. Prin urmare, frecvența acestor controale ar trebui redusă, iar statele membre ar trebui să fie scutite de obligația de a efectua astfel de controale atunci când valoarea compensației este stabilită în prealabil pe baza unui plan de afaceri credibil. În plus, atunci când activitatea furnizorului de SIEG se limitează, în esență, la furnizarea respectivului SIEG, eventual cu venituri comerciale anuale care nu depășesc 5 % din veniturile anuale totale obținute pe durata perioadei de încredințare, care pot fi considerate accesorii față de SIEG, iar furnizorul este obligat din punct de vedere juridic să își reinvestească toate profiturile în respectivul SIEG, riscul unor denaturări nejustificate legate de o potențială supracompensare este limitat. În acest caz, nu ar trebui să fie necesară nici efectuarea de controale *ex post* pentru a verifica absența supracompensării. Cu toate acestea, atunci când aplică această exceptare, statele membre ar trebui să se asigure că veniturile comerciale au în continuare statut de venituri accesorii, de exemplu prin verificări inopinate, în special în cazul unei suspiciuni de abuz.

(43) Pentru a se reduce sarcina administrativă, obligațiile de raportare impuse prin Decizia 2012/21/UE ar trebui eliminate. Tot astfel, în scopul simplificării, obligația de a face trimitere la decizia respectivă în actul de încredințare ar trebui, de asemenea, eliminată. Pentru a se menține un nivel suficient de transparență în ceea ce privește compensația acordată pentru prestarea SIEG, obligațiile de transparență prevăzute în Decizia 2012/21/UE ar trebui adaptate. În ceea ce privește publicarea de informații privind ajutoarele individuale acordate, este oportun să se stabilească praguri care, dacă sunt depășite, respectiva publicare poate fi considerată proporțională ținând seama de valoarea ajutorului.

(44) Exceptarea de la obligația notificării prealabile pentru anumite SIEG nu exclude posibilitatea ca statele membre să notifice o măsură de ajutor specifică. În cazul unei astfel de notificări sau în cazul în care evaluează compatibilitatea unei anumite măsuri de ajutor în urma unei plângeri primite sau din oficiu, Comisia ar trebui să evalueze dacă sunt îndeplinite condițiile relevante. Dacă acestea nu sunt îndeplinite, măsura ar trebui evaluată în conformitate cu principiile prezentate în Comunicarea Comisiei privind cadrul pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public ([20]).

(45) Prezenta decizie ar trebui să se aplice fără a aduce atingere dispozițiilor Directivei 2006/111/CE a Comisiei ([21]).

(46) Prezenta decizie ar trebui să se aplice fără a aduce atingere dispozițiilor Uniunii în domeniul concurenței, în special articolelor 101 și 102 din tratat.

(47) Prezenta decizie ar trebui să se aplice fără a aduce atingere dispozițiilor Uniunii în domeniul achizițiilor publice.

(48) Prezenta decizie ar trebui să se aplice fără a aduce atingere dispozițiilor mai stricte referitoare la obligațiile de serviciu public prevăzute de legislația sectorială a Uniunii.

([20]) Comunicarea Comisiei privind cadrul Uniunii Europene pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public (JO C 8, 11.1.2012, p. 15).

([21]) Directiva 2006/111/CE a Comisiei din 16 noiembrie 2006 privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice, precum și transparența relațiilor financiare din cadrul anumitor întreprinderi (JO L 318, 17.11.2006, p. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/111/oj).

(49) Schemele de ajutoare puse în aplicare în conformitate cu Decizia 2012/21/UE înainte de intrarea în vigoare a prezentei decizii ar trebui să fie, în continuare, compatibile cu piața internă și să fie exceptate de la obligația de notificare pentru o perioadă suplimentară de doi ani. Ajutoarele puse în aplicare înainte de intrarea în vigoare a prezentei decizii care nu au fost acordate în conformitate cu Decizia 2012/21/UE, dar care îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta decizie, ar trebui considerate compatibile cu piața internă și exceptate de la obligația de notificare. Având în vedere că prezenta decizie introduce noi condiții, cu efecte limitate, pentru SIEG sociale, prin derogare și pentru a-i proteja pe beneficiarii acestor SIEG sociale existente, ținând seama totodată de potențialul limitat de denaturare a concurenței asociat acestor SIEG, o schemă de ajutor sau un ajutor individual pentru orice SIEG social care a fost pus(ă) în aplicare înainte de intrarea în vigoare a prezentei decizii, care era compatibil(ă) cu piața internă și exceptat(ă) de la obligația de notificare ar trebui să fie în continuare compatibil(ă) cu piața internă până la încheierea perioadei de încredințare.

(50) Comisia ar trebui să revizuiască prezenta decizie, în funcție de necesități, ținând seama de experiența acumulată în cursul punerii sale în aplicare,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Obiect

Prezenta decizie stabilește condițiile în care ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unor servicii de interes economic general („SIEG”) sunt compatibile cu piața internă și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat. Pentru identificarea beneficiarului ajutorului în prezenta decizie, ar trebui să se aplice noțiunea de „întreprindere unică”, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 2 din Regulamentul (UE) 2023/2832 al Comisiei.

Articolul 2

Domeniu de aplicare

(1) Exceptarea de la obligația de notificare prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat, astfel cum este descrisă în prezenta decizie, se aplică ajutoarelor de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public acordate întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea de SIEG în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din tratat, aparținând uneia dintre următoarele categorii:

(a) compensații care nu depășesc o valoare anuală de 20 de milioane EUR pentru prestarea de SIEG în alte domenii decât transporturile și infrastructura de transport, inclusiv serviciile sociale care nu sunt menționate la litera (c) și medicamentele critice;

(b) compensații pentru prestarea de SIEG de către spitalele care furnizează servicii de asistență medicală, inclusiv, după caz, servicii de urgență; desfășurarea unor activități auxiliare direct legate de activitățile principale, în special în domeniul cercetării, nu împiedică însă aplicarea prezentului alineat;

(c) compensații pentru prestarea de SIEG care răspund nevoilor sociale în materie de sănătate și îngrijire pe termen lung, de îngrijire a copiilor, de acces și reintegrare pe piața muncii și de îngrijire și incluziune socială a grupurilor vulnerabile, inclusiv serviciile de accesibilitate și serviciile bazate pe tehnologii asistive pentru persoanele cu handicap;

(d) compensații pentru prestarea de SIEG în materie de locuințe sociale cu condiția ca serviciile de locuințe sociale să îndeplinească cerințele prevăzute în anexă;

(e) compensații pentru prestarea de SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile cu condiția ca serviciile de locuințe la prețuri accesibile să îndeplinească cerințele prevăzute în anexă;

(f) compensații pentru prestarea de SIEG în ceea ce privește legăturile aeriene sau maritime către insule pe care traficul anual mediu în cursul celor două exerciții financiare anterioare celui în care a fost încredințat SIEG nu depășește 300 000 de călători și, atunci când legăturile maritime către insule includ traficul de mărfuri, 75 000 de metri liniari de marfă ([22]);

(g) compensații pentru prestarea de SIEG în ceea ce privește aeroporturile și porturile pe care traficul anual mediu în cursul celor două exerciții financiare anterioare celui în care a fost încredințat SIEG nu depășește 500 000 de călători în cazul aeroporturilor și 400 000 de călători în cazul porturilor sau, în ceea ce privește porturile situate în regiunile ultraperiferice, indiferent de traficul anual mediu.

(2) În cazul în care valoarea compensației menționate la alineatul (1) litera (a) variază pe durata perioadei de încredințare, valoarea anuală se calculează ca medie a valorilor anuale ale compensației care se preconizează că va fi acordată în timpul perioadei de încredințare.

Pragul anual menționat la alineatul (1) litera (a) se aplică pentru fiecare SIEG încredințat unei întreprinderi. În cazul unei încredințări în comun sau individuale în mai multe state membre, pragul de compensare se aplică pentru fiecare stat membru în care este prestat serviciul.

(3) Prezenta decizie se aplică în cazul în care întreprinderii îi este încredințată prestarea unui SIEG pentru o perioadă care nu depășește zece ani. În cazul în care perioada de încredințare depășește zece ani, dispozițiile din prezenta decizie se aplică numai în măsura în care furnizorul serviciului trebuie să efectueze investiții semnificative care trebuie amortizate în cursul unei perioade mai lungi, în conformitate cu principiile contabile general acceptate.

(4) În cazul în care, pe durata perioadei de încredințare, condițiile pentru aplicarea prezentei decizii nu mai sunt îndeplinite, ajutorul trebuie notificat în conformitate cu articolul 108 alineatul (3) din tratat.

(5) În domeniul transportului aerian și maritim, prezenta decizie se aplică numai ajutoarelor de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public acordate în conformitate cu articolul 106 alineatul (2) din tratat întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea de SIEG, care respectă dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 1008/2008 și ale Regulamentului (CEE) nr. 3577/92, după caz.

(6) Prezenta decizie nu se aplică ajutoarelor de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public acordate întreprinderilor din domeniul transportului terestru.

Articolul 3

Compatibilitate și exceptarea de la obligația de notificare

Ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public care îndeplinesc condițiile stabilite în prezenta decizie sunt compatibile cu piața internă și sunt exceptate de la obligația de notificare prealabilă prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din tratat, cu condiția ca ajutoarele de stat să fie, de asemenea, compatibile cu cerințele ce decurg din tratat sau din legislația sectorială relevantă a Uniunii.

Articolul 4

Încredințare

Prestarea SIEG trebuie să fie încredințată întreprinderii în cauză prin unul sau mai multe acte, a căror formă poate fi stabilită de fiecare stat membru. Actul sau actele de încredințare trebuie să includă, în special, următoarele informații:

(a) conținutul și durata obligațiilor de serviciu public;

(b) denumirea întreprinderii și, în cazurile aplicabile, teritoriul vizat;

(c) natura oricăror drepturi exclusive sau speciale acordate întreprinderii de către autoritatea care acordă ajutorul;

([22]) „Metri liniari de marfă” se referă la volumul anual transportat de vehiculele utilitare de marfă și de remorcile neînsoțite, măsurat în metri de bandă. Un metru de bandă corespunde unui metru de lungime pe o punte destinată vehiculelor, cu o lățime egală cu o bandă de circulație.

(d) o descriere a mecanismului de compensare și a parametrilor aplicați pentru calcularea, verificarea și revizuirea compensației;

(e) modalitățile de evitare și recuperare a oricărei supracompensații.

Articolul 5

Compensația

(1) Valoarea compensației nu poate depăși ceea ce este necesar pentru a acoperi costurile nete suportate pentru îndeplinirea obligației de serviciu public, inclusiv un profit rezonabil.

(2) Costul net poate fi calculat ca diferența dintre costurile indicate la alineatul (3) și veniturile indicate la alineatul (4). Costul net poate fi calculat și ca diferența dintre costul net suportat de întreprindere cu îndeplinirea obligației de serviciu public și costul net sau profitul obținut de aceeași întreprindere fără îndeplinirea obligației de serviciu public.

(3) Costurile care trebuie luate în considerare includ toate costurile suportate pentru prestarea SIEG. Acestea se calculează pe baza următoarelor principii general acceptate de contabilizare a costurilor:

(a) atunci când activitățile întreprinderii în cauză se limitează la SIEG, pot fi luate în calcul toate costurile sale;

(b) atunci când întreprinderea desfășoară și alte activități care nu intră în sfera SIEG, se iau în calcul numai costurile legate de SIEG;

(c) costurile alocate SIEG pot acoperi toate costurile directe suportate pentru prestarea SIEG și o contribuție adecvată la costurile comune pentru SIEG și alte activități;

(d) costurile legate de investiții, inclusiv cele privind infrastructura, pot fi luate în calcul atunci când acest lucru este necesar pentru prestarea SIEG.

(4) Veniturile care trebuie luate în considerare cuprind cel puțin totalitatea veniturilor obținute din prestarea SIEG, indiferent dacă veniturile respective sunt clasificate sau nu ca ajutor de stat în sensul articolului 107 din tratat. Atunci când întreprinderea în cauză deține drepturi speciale sau exclusive asociate altor activități decât SIEG pentru care se acordă ajutorul, care generează profituri ce depășesc profitul rezonabil sau beneficiază de alte avantaje oferite de stat, aceste profituri sau beneficii trebuie să fie incluse în veniturile sale, indiferent de clasificarea acestora în sensul articolului 107 din tratat. Statul membru în cauză poate decide că profiturile provenite din alte activități decât cele care intră în sfera SIEG trebuie alocate în totalitate sau în parte pentru finanțarea SIEG.

(5) Atunci când o întreprindere desfășoară atât activități care intră în sfera unui anumit SIEG sau a mai multor SIEG, cât și activități care nu intră în sfera unui anumit SIEG sau a mai multor SIEG, contabilitatea sa internă trebuie să prezinte costurile și veniturile aferente fiecărui SIEG separat de cele aferente altor servicii, precum și parametrii de alocare a costurilor și a veniturilor. Costurile legate de orice activități care nu intră în sfera SIEG trebuie să acopere toate costurile directe, o contribuție adecvată la costurile comune și o rentabilitate adecvată a capitalului. Nu se acordă nicio compensație pentru costurile legate de activități care nu intră în sfera SIEG.

(6) Statele membre impun obligația ca întreprinderea în cauză să ramburseze orice supracompensație pe care a primit-o.

Articolul 6

Profit rezonabil

(1) În sensul prezentei decizii, „profit rezonabil” înseamnă rata de rentabilitate a capitalului de care ar avea nevoie o întreprindere tipică atunci când analizează dacă să furnizeze sau nu SIEG pe toată durata perioadei de încredințare, ținând cont de nivelul de risc. „Rata de rentabilitate a capitalului” înseamnă rata internă de rentabilitate economică obținută de întreprindere din capitalul pe care l-a investit pe toată durata perioadei de încredințare. Nivelul de risc depinde de sectorul vizat, de natura serviciului și de caracteristicile compensației.

(2) Pentru a stabili ce înseamnă profit rezonabil, statele membre pot introduce criterii de stimulare legate cu precădere de calitatea serviciului prestat și de creșterea eficienței productivității. Creșterea eficienței nu trebuie să diminueze calitatea serviciului prestat. Orice recompense legate de creșterea eficienței productivității trebuie stabilite la un nivel care să permită o repartizare echilibrată a creșterii respective între întreprinderi și statul membru și/sau utilizatori.

(3) În sensul prezentei decizii, o rată de rentabilitate a capitalului care nu depășește rata de swap relevantă plus o primă de 100 de puncte de bază este considerată a fi rezonabilă în orice situație. Rata de swap relevantă este rata de swap a cărei scadență și monedă corespund duratei și monedei prevăzute în actul de încredințare. Atunci când prestarea de SIEG nu este legată de un risc comercial sau contractual semnificativ, în special atunci când, în esență, costurile nete suportate pentru prestarea SIEG sunt compensate integral *ex post*, profitul rezonabil nu poate depăși rata de swap relevantă plus o primă de 100 de puncte de bază.

(4) Atunci când, în anumite situații, nu este adecvat să se utilizeze rata de rentabilitate a capitalului, statele membre se pot baza și pe alți indicatori ai nivelului profitului în afară de rata de rentabilitate a capitalului pentru a stabili ce ar trebui să fie considerat un profit rezonabil, de exemplu rentabilitatea medie a capitalurilor proprii, rentabilitatea capitalului angajat, rentabilitatea activelor sau rentabilitatea vânzărilor. „Rentabilitate” înseamnă profitul obținut înainte de deducerea dobânzilor și a impozitelor în anul respectiv. Rentabilitatea medie este calculată folosind rata de scont pe toată perioada contractului, astfel cum se prevede în Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont ([23]). Indiferent de indicatorul utilizat, statul membru trebuie să poată furniza Comisiei, la cerere, dovezi din care să rezulte că profitul nu depășește valoarea de care ar avea nevoie o întreprindere tipică atunci când analizează dacă să furnizeze sau nu serviciul; de exemplu, poate comunica, pentru comparație, ratele de rentabilitate obținute în cadrul unor contracte similare atribuite în condiții concurențiale.

Articolul 7

Controale pentru identificarea unei eventuale supracompensări

(1) Statele membre se asigură că compensația acordată pentru prestarea unui SIEG îndeplinește cerințele prevăzute în prezenta decizie și, în special, se asigură că întreprinderea nu primește o compensație care depășește valoarea stabilită în conformitate cu articolul 5. La solicitarea Comisiei, statele membre prezintă dovezi cu privire la respectarea acestor cerințe. În acest scop, statele membre efectuează controale periodice, cel puțin o dată la cinci ani în cursul perioadei de încredințare și la încheierea perioadei respective.

(2) Atunci când statul membru a stabilit un nivel fix al compensației pentru prestarea unui SIEG, care anticipează și include în mod corespunzător creșterea eficienței pe care se poate preconiza că o va obține furnizorul serviciilor pe durata perioadei de încredințare, pe baza unei alocări corecte a costurilor și a veniturilor și pe baza unor așteptări rezonabile, controalele pentru identificarea supracompensării se limitează la a verifica dacă nivelul profitului la care are dreptul furnizorul în conformitate cu actul de încredințare este într-adevăr rezonabil dintr-o perspectivă *ex ante*.

(3) Atunci când activitatea furnizorului de SIEG se limitează, în esență, la prestarea respectivului SIEG, cu venituri comerciale anuale care nu depășesc 5 % din veniturile anuale totale obținute pe durata perioadei de încredințare, iar furnizorul în cauză este obligat din punct de vedere juridic să își reinvestească toate profiturile în respectivul SIEG, nu este necesar să se efectueze controale *ex post* pentru a verifica absența supracompensării. Atunci când aplică această exceptare, statele membre se asigură că veniturile comerciale au în continuare statut de venituri accesorii față de prestarea respectivului SIEG.

(4) În cazul în care o întreprindere a primit o compensație care depășește valoarea stabilită în conformitate cu articolul 5, statul membru în cauză cere întreprinderii în cauză să ramburseze orice supracompensație pe care a primit-o. În cazul în care actul de încredințare a SIEG în curs prevede plata unor compensații viitoare, parametrii pentru calcularea compensației se actualizează pentru viitor și, în cazul în care valoarea supracompensației nu depășește 10 % din valoarea compensației anuale medii, supracompensația respectivă poate fi dedusă din următoarea plată a compensației.

([23]) Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont (JO C 14, 19.1.2008, p. 6).

Articolul 8

Transparență

(1) Statele membre se asigură că, de la 1 ianuarie 2028, informațiile privind ajutoarele care depășesc 1 milion EUR pe întreprindere și pe SIEG pe durata perioadei de încredințare sunt înregistrate într-un registru central la nivel național sau la nivelul Uniunii. Registrul central trebuie să conțină informații privind identitatea beneficiarului, temeiul juridic național, valoarea compensației, data acordării, durata de încredințare, autoritatea care acordă ajutorul, instrumentul de ajutor și sectorul implicat pe baza nomenclatorului statistic al activităților economice în Uniunea Europeană („clasificarea NACE"). Registrul central este configurat în așa fel încât să permită un acces ușor al publicului la informații, asigurând, în același timp, respectarea normelor Uniunii privind protecția datelor, inclusiv prin pseudonimizarea anumitor intrări, atunci când acest lucru este necesar.

(2) Statele membre înregistrează informațiile menționate la alineatul (1) în registrul central pentru ajutoarele acordate de orice autoritate din statul membru în cauză în termen de 20 de zile lucrătoare de la acordarea ajutorului. Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru a asigura acuratețea datelor conținute în registrul central.

(3) Statele membre păstrează evidența informațiilor înregistrate privind ajutoarele acordate timp de 10 ani de la data acordării ajutorului.

(4) La solicitarea scrisă a Comisiei, statul membru în cauză comunică Comisiei, în termen de 20 de zile lucrătoare sau într-o perioadă mai lungă fixată în solicitare, toate informațiile pe care Comisia le consideră necesare pentru a putea determina dacă au fost îndeplinite condițiile prevăzute în prezenta decizie.

Articolul 9

Dispoziții tranzitorii

Prezenta decizie se aplică următoarelor ajutoare individuale și scheme de ajutoare:

(a) orice schemă de ajutor pusă în aplicare înainte de intrarea în vigoare a prezentei decizii care era compatibilă cu piața internă și era exceptată de la obligația de notificare în conformitate cu Decizia 2012/21/UE continuă să fie compatibilă cu piața internă și este exceptată de la obligația de notificare pentru o perioadă suplimentară de doi ani de la intrarea în vigoare a prezentei decizii;

(b) orice schemă de ajutor sau ajutor individual pentru un SIEG social pus(ă) în aplicare înainte de intrarea în vigoare a prezentei decizii care era compatibil(ă) cu piața internă și era exceptat(ă) de la obligația de notificare în conformitate cu Decizia 2012/21/UE este în continuare compatibil(ă) cu piața internă până la încheierea perioadei de încredințare;

(c) orice schemă de ajutor sau ajutor individual pus(ă) în aplicare înainte de intrarea în vigoare a prezentei decizii care nu era compatibil(ă) cu piața internă și nu era exceptat(ă) de la obligația de notificare în conformitate cu Decizia 2012/21/UE, dar care îndeplinește condițiile stabilite în prezenta decizie, în special cele prevăzute la articolul 2 alineatul (3), este considerat(ă) compatibil(ă) cu piața internă și exceptat(ă) de la obligația de notificare prealabilă.

Articolul 10

Abrogare

Decizia 2012/21/UE se abrogă.

Articolul 11

Intrarea în vigoare

Prezenta decizie intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Adoptată la Strasbourg, 16 decembrie 2025.

Pentru Comisie
Președinta
Ursula VON DER LEYEN

ANEXĂ

1. În sensul prezentei decizii, locuințele sociale furnizate ca SIEG trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

   (a) să fie disponibile pentru gospodăriile defavorizate sau pentru grupurile mai puțin favorizate din punct de vedere social, inclusiv pentru persoanele fără adăpost, care, din cauza constrângerilor legate de solvabilitate, nu reușesc să aibă acces la o locuință în condițiile pieței. SIEG în materie de locuințe sociale pot include, într-un procent limitat, și gospodării care nu sunt defavorizate, astfel încât să se evite concentrarea spațială a sărăciei;

   (b) să îndeplinească standardele minime de calitate și de mediu și cerințele de accesibilitate în vigoare în statul membru în cauză;

   (c) să fie disponibile ca locuințe sociale pentru o perioadă minimă de 20 de ani de la începerea prestării serviciului; statele membre pot prevedea perioade mai scurte, cu condiția ca acestea să fie justificate în mod corespunzător, de exemplu invocându-se caracterul temporar al intervenției statului. O astfel de justificare trebuie înregistrată și prezentată Comisiei la cerere, în conformitate cu articolul 8 alineatul (4).

   Atunci când activitatea furnizorului de SIEG este, în esență, limitată la prestarea respectivului SIEG, cu venituri comerciale anuale care nu depășesc 5 % din veniturile anuale totale obținute pe durata perioadei de încredințare, iar furnizorul în cauză este obligat din punct de vedere juridic să își reinvestească toate profiturile în respectivul SIEG, acesta poate fi exceptat de la obligația de a respecta o perioadă minimă de 20 de ani. Atunci când aplică această exceptare, statele membre se asigură că veniturile comerciale au în continuare statut de venituri accesorii față de prestarea SIEG;

   (d) compensațiile pentru SIEG în materie de locuințe sociale pot acoperi costurile de investiții pentru construirea de clădiri noi, inclusiv pentru achiziționarea de terenuri, achiziționarea de apartamente sau clădiri existente în vederea transformării sau renovării lor, pentru transformarea sau renovarea apartamentelor sau clădirilor existente (sau a elementelor individuale ale clădirilor), costurile asigurării respectării cerințelor de accesibilitate pentru persoanele în vârstă sau persoanele cu handicap, costurile asigurării respectării standardelor de mediu, costurile adaptării în vederea asigurării rezilienței climatice, precum și costurile de exploatare, dacă acestea sunt necesare pentru prestarea serviciului.

2. În sensul prezentei decizii, locuințele la prețuri accesibile furnizate ca SIEG trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

   (a) să fie disponibile pentru gospodăriile care, din cauza situației de pe piață, dar mai ales a disfuncționalităților pieței, nu reușesc să aibă acces la o locuință în condiții de preț accesibile.

   Accesibilitatea locuințelor din punctul de vedere al prețului trebuie să fie măsurată cu ajutorul unor indicatori de încredere, cum ar fi raportul dintre nivelul chiriei și nivelul veniturilor, raportul dintre ipotecă și venituri, raportul dintre prețul locuinței și venituri, rata costurilor suplimentare pentru locuințe sau numărul de ani de venituri de care este nevoie pentru a cumpăra o locuință. Cheltuielile cu energia trebuie considerate ca făcând parte din cheltuielile totale cu locuința.

   Identificarea de către statul membru a nevoilor în materie de locuințe la prețuri accesibile, precum și indicatorii și criteriile de referință utilizate în acest sens trebuie înregistrate și prezentate Comisiei, la cerere, în conformitate cu articolul 8 alineatul (4).

   SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile trebuie să vină în sprijinul gospodăriilor care au o nevoie reală de locuințe la prețuri accesibile, ținându-se seama în acest sens în special de nivelul veniturilor și de componența gospodăriilor.

   Statele membre trebuie să se asigure că locuințele cu chirii subvenționate sunt utilizate și vor fi în continuare utilizate ca locuințe la prețuri accesibile;

   (b) să aibă prețuri sau chirii accesibile, care să fie sub prețurile pieței și să fie stabilite pe baza unor criterii transparente, cum ar fi veniturile gospodăriilor, prețurile pieței și costurile suportate de furnizorii de locuințe. Prețurile sau chiriile locuințelor pot ține seama și de alte cheltuieli legate de locuință, cum ar fi cheltuielile cu energia;

   (c) prețurile sau chiriile locuințelor nu trebuie să fie mai scăzute decât nivelul care este necesar pentru a se asigura accesibilitatea acestora din punctul de vedere al prețului pentru beneficiarii eligibili;

   (d) să îndeplinească standardele minime de calitate și de mediu și cerințele de accesibilitate în vigoare în statul membru în cauză;

   (e) să fie deschise în condiții de egalitate tuturor furnizorilor capabili să presteze serviciul, indiferent de statutul lor juridic și/sau de natura lor publică ori privată;

(f) să fie disponibile ca locuințe la prețuri accesibile pentru o perioadă minimă de 20 de ani de la începerea prestării serviciului. Statele membre pot prevedea perioade mai scurte, cu condiția ca acestea să fie justificate în mod corespunzător, de exemplu invocându-se caracterul temporar al intervenției statului. O astfel de justificare trebuie înregistrată și prezentată Comisiei la cerere, în conformitate cu articolul 8 alineatul (4).

Atunci când activitatea furnizorului de SIEG este, în esență, limitată la prestarea respectivului SIEG, cu venituri comerciale anuale care nu depășesc 5 % din veniturile anuale totale obținute pe durata perioadei de încredințare, iar furnizorul în cauză este obligat din punct de vedere juridic să își reinvestească toate profiturile în respectivul SIEG, acesta poate fi exceptat de la obligația de a respecta o perioadă minimă de 20 de ani. Atunci când aplică această exceptare, statele membre se asigură că veniturile comerciale au în continuare statut de venituri accesorii față de prestarea SIEG;

(g) compensațiile pentru SIEG în materie de locuințe la prețuri accesibile pot acoperi costurile de investiții pentru construirea de clădiri noi, inclusiv pentru achiziționarea de terenuri, achiziționarea de apartamente sau clădiri existente în vederea transformării sau renovării lor, pentru transformarea sau renovarea apartamentelor sau clădirilor existente (sau a elementelor individuale ale clădirilor), costurile asigurării respectării cerințelor de accesibilitate pentru persoanele în vârstă sau persoanele cu handicap, costurile asigurării respectării standardelor de mediu, costurile adaptării în vederea asigurării rezilienței climatice, precum și costurile de exploatare, dacă acestea sunt necesare pentru prestarea serviciului.